

Sprawozdania i komunikaty. Kronika wydarzeń

Отчеты и сообщения. Хроника событий

Lidia B. Godek

Poznańskie Sympozja Aksjologiczne (21–23 VI 2013; 06–08 VI 2014)

Познаньские Аксиологические Симпозиумы (21–23 VI 2013; 06–08 VI 2014)

Poznańskie Sympozja Aksjologiczne to cykliczne spotkania organizowane przez Instytut Filozofii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu oraz Studium Nauk Humanistycznych i Społecznych Politechniki Wrocławskiej w Domu Pracy Twórczej UAM w Ciężeniu. Głównym ich celem jest rozważenie pytania o rolę i znaczenie wartości dla funkcjonowania sfery publicznej, a także analiza dość powszechnie dziś przyjmowanej diagnozy o postępującym procesie deaksjologizacji życia publicznego w Polsce.

Pierwsze sympozjum odbyło się w dniach 21–23 czerwca 2013 roku z okazji jubileuszu 70. rocznicy urodzin Profesora Tadeusza Buksińskiego, a także obchodów Europejskiego Roku Obywateli 2013 ustanowionego przez Komisję Europejską [EYC2013]. Tematyka prezentowana podczas obrad koncentrowała się wokół szeroko rozumianej sfery publicznej ze szczególnym uwzględnieniem aspektów aksjologicznych oraz etycznych. Uczestnicy sympozjum zwracali szczególną uwagę na potrzebę rozwoju obywatelskich kompetencji, a także konieczność prowadzenia bardziej efektywnych polityk publicznych, które wyzwolą większy potencjał obywateli poprzez rozwijanie umiejętności opartych na wiedzy. Kwestie podejmowane w dyskusjach dotyczyły również pragmatycznego kontekstu wiedzy naukowej i filozoficznej, której promocja może przyczynić się do aktywnego współuczestnictwa i współodpowiedzialności obywateli za kształt sfery publicznej. Podczas trzydniowej konferencji ogłoszono 29 referatów w ramach sesji plenarnych i sesji równoległych. Odbył się także jeden panel dyskusyjny.

Symposium uroczyste otworzył w imieniu organizatorów prof. PWr dr hab. Marek Sikora. W swoim wystąpieniu podkreślił znaczenie i niekwestionowaną wartość prac naukowych Profesora Tadeusza Buksińskiego dla prób rozwiązania węzłowych problemów życia i sfery publicznej. W imieniu władz Instytutu Filozofii oraz Wydziału Nauk Społecznych Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza głos zabrali: Dyrektor Instytutu Filozofii UAM prof. dr hab. Roman Kubicki oraz Dziekan WNS prof. dr hab. Ryszard Cichocki, którzy przywitani wszystkich zebranych, a także złożyli szczerze gratulacje Jubilatowi. Następnie głos zabrała

prof. dr hab. Tadeusz Buksiński
oraz uczestnicy I Sympozjum Aksjologicznego
(21–23 VI 2013)

fol. z archiwum Lidii B. Godek

prof. dr hab. Barbara Markiewicz, która w imieniu prof. dra hab. Władysława Stróżewskiego, Przewodniczącego Polskiego Towarzystwa Filozoficznego, odczytała list gratulacyjny dla Profesora Tadeusza Buksińskiego w uznaniu jego zasług dla budowania kultury filozoficznej oraz kształcenia pokolenia filozofów w duchu humanizmu i odpowiedzialności. W imieniu władz Miasta Poznania głos zabrał prof. UAM dr hab. Antoni Szczuciński, przekazując na ręce Jubilata list gratulacyjny od Ryszarda Grobelnego, Prezydenta Miasta Poznania. Wykład inaugura-

cyjny pt. *Przemiany sfery publicznej w epoce globalizacji* wygłosił **prof. dr hab. Tadeusz Buksiński**, gość honorowy sympozjum.

Pierwszy dzień sympozjum poświęcony został dorobkowi naukowemu Profesora Tadeusza Buksińskiego. W sesji tej referaty wygłosili: **prof. UR dr hab. Grażyna Żurkowska**: *W poszukiwaniu rozumności dialogicznej. Między filozofią dialogu Jakuba Litwina a filozofią dialogosu Tadeusza Buksińskiego*; **prof. em. UMCS dr hab. Stefan Symotiuk**: *Tadeusz Buksiński jako uczestnik seminarium filozoficznego Jakuba Litwina*; **dr Dariusz Dobrzański (UAM)**: *Tadeusza Buksińskiego interpretacja (rekonstrukcja) aksjologii Pierwszej Solidarności*; **prof. UAM dr hab. Antoni Szczuciński**: *O swoistości filozofii Tadeusza Buksińskiego*. Obrady w ramach sympozjum toczyły się w kilku sesjach tematycznych.

W sesji plenarnej **I. Sfera publiczna a wartości** referaty wygłosili w kolejności: **prof. dr hab. Barbara Markiewicz (UW)**: *Sfera publiczna a kwestia tożsa-*

mości politycznej; **prof. UAM dr hab. Ryszard Cichocki**: *Aktywność w sferze publicznej i kompetencja obywatelska jako wartość*; **dr hab. Andrzej Niemczuk (UMCS)**: *Problem aksjologicznych podstaw liberalizmu*; **dr Monika Małek (PW)**: *Wolność jako wartość dla moralnego maksimum i moralnego minimum*.

W sesji plenarnej **II. Spory o status wartości** referaty wygłosili: **prof. dr hab. Jan P. Hudzik (UMCS)**: *Filozofia w zgiełku debaty publicznej*; **dr hab. Andrzej Wawrzynowicz (UAM)**: *W poszukiwaniu metafizycznych podstaw koncepcji sfery publicznej Jürgena Habermasa*; **dr hab. Norbert Leśniewski (UAM)**: *Wartości a interpretacja*; **mgr Filip Biały (UAM)**: *Filozofia debaty publicznej i filozofia w debacie publicznej w koncepcji Michaela Sandela*.

W sesji plenarnej **III. Wartości w działaniu** referaty wygłosili: **prof. dr hab. Andrzej Zachariasz (UR)**: *Prawda dialogiczna a kompromis jako kategoria polityczna*; **prof. dr hab. Bolesław Andrzejewski (UAM)**: *Prawda i autentyczność jako wartości społeczne*; **prof. UG dr hab. Romuald Piekarski**: *Patologia ducha w ujęciu Erica Voegelina. Refleksje nad milczeniem elit w życiu publicznym w kontekście pewnej diagnozy regresu cywilizacyjnej*; **prof. UW dr hab. Kazimierz Dziubka**: *Ponowoczesny rozum publiczny i jego markery językowo-kulturowe*.

W sesji plenarnej **IV. Mechanizmy kształtowania sfery publicznej** referaty wygłosili: **prof. dr hab. Adam Chmielewski (UWr)**: *Dynamika przestrzeni życia społecznego*; **dr Andrzej W. Nowak (UAM)**: *Powrót fronesis – odnowienie aksjologicznych podstaw potencjału krytycznego nauk społecznych?*; **mgr Maciej Szlinder (UAM)**: *Wolność, równość, powszechny dochód! Dochód podstawowy jako droga do społecznego egalitaryzmu*; **dr Krzysztof Przybyszewski (UAM)**: *Wolność religijna. Wolność „od” czy wolność „do”?*

W sesjach równoległych wygłoszono osiem referatów. W pierwszej z nich poświęconej **źródłom zaangażowania aksjologicznego** referaty wygłosili: **dr Małgorzata Bogaczyk-Vormayr (UAM)**: *W kwestii nieposłuszeństwa obywatelskiego*; **mgr Łukasz Pomiankiewicz (UAM)**: *Refleksyjność podmiotu a zaangażowanie w sferze publicznej. Uwagi na marginesie socjologii Margaret Archer*; **mgr Łukasz Molenda (UMCS)**: *Wartości w praktyce politycznej*; **mgr Joanna Malinowska (UAM)**: *Kultura, biologia i poznanie. Wstęp do cultural neuroscience*. W sesji drugiej poświęconej **instytucjonalizacji życia publicznego** referaty wygłosili: **Marcin Woźniak (UJ)**: *Jak rozmawiać z delfinami o aksjologii?*; **dr Tomasz Raburski (UAM)**: *Profesjonalizm i elitaryzm prawniczy*; **dr Paweł Mazur (UAM)**: *Bezpieczeństwo a wolność. Kilka uwag o czynnościach operacyjno-rozpoznawczych*; **mgr Michał Miklas (UAM)**: *Normatywne modele przemian opinii publicznej*. W godzinach popołudniowych drugiego dnia sympozjum odbył się panel dyskusyjny na temat: *Czy w Polsce istnieje sfera publiczna?*, w którym udział wzięli: prof. dr hab. Barbara Markiewicz, prof. dr hab. Tadeusz Buksiński, prof. dr hab. Roman Kubicki, prof. dr hab. Ryszard Cichocki, prof. dr hab. Jan P. Hudzik. Paneliści, a także zgromadzeni goście, zwracali szczególną uwagę na

konieczność prowadzenia szerszej debaty publicznej na temat kondycji sfery publicznej w Polsce. Rozmowy o polskiej demokracji aktualizują sens rozważań nie tylko o charakter życia publicznego w Polsce, ale także o znaczenie filozofii polityki i jej miejsca w budowaniu sfery publicznej. Znakomita większość tekstów wygłoszonych podczas sympozjum opublikowana została w numerze 24 (2014/1) czasopisma „Filo-Sofija” w pod redakcją Lidii B. Godek.

Drugie sympozjum filozoficzne z cyklu *Aksjologie Sfery Publicznej* odbyło się w dniach 6–8 czerwca 2014 roku z okazji 25. rocznicy pierwszych demokratycznych wyborów w Polsce (4 czerwca 1989 roku). Sympozjum zorganizowano w kooperacji z Europejskim Centrum Solidarności (Gdańsk). Honorowym Patronem sympozjum został Prezydent RP Bronisław Komorowski. Tematyka sympozjum koncentrowała się wokół zagadnień kapitału społecznego, wartości obywatelskiego i społecznego zaangażowania, dziedzictwa ruchu społecznego „Solidarność”, a także znaczenia kultury niezależnej współcześnie. Merytorycznym celem sympozjum było wypracowanie innowacyjnych rozwiązań ważnych dla rozwoju kapitału społecznego, wiedzy i kompetencji obywatelskich, wzmacniających aktywne postawy na rzecz dbałości o dobro wspólne. Uczestników sympozjum szczególnie interesowały kwestie związane z zagadnieniem roli solidarności społecznej i aktywizmu obywatelskiego w demokracji. Integralną częścią Sympozjum były panele dyskusyjne poświęcone kondycji sfery publicznej w Polsce, w których rozważano takie kwestie, jak: *Ruch Społeczny Solidarność: zagubione dziedzictwo czy roztrwoniony kapitał?*, *Czy polityka jako antypolityka jest aktualna?* Podczas sympozjum wygłoszono 22 referaty, odbyły się dwa panele dyskusyjne. Honorowym gościem sympozjum był **prof. David Ost** z Hobart and William Smith Colleges (New York), który wygłosił wykład inauguracyjny pt. *Nadzieje i granice antypolityki*.

Obrazy toczyły się w ramach sześciu sesji plenarnych. W sesji (I) **Wartości w działaniu** (moderator: dr Dariusz Dobrzański) referaty wygłosili: **Zbigniew Bujak**: *Zrozumieć Majdan, czyli o podobieństwach i różnicach w naszych „rewolucjach”*; **Jarosław Lange**: *Najważniejsze problemy pracowniczospołeczne z perspektywy związku zawodowego*; **mgr Filip Leszczyński (UAM)**: *Zmowa powszechna indywidualistów. O problemach gospodarki społecznej w obliczu rozpadu więzi społecznej*; **dr Jacek Kołtan (ECS)**: *Wiedz, że coś się dzieje. Polscy ACTAwiści w walce o autonomii*; **dr Paweł Mazur (UAM)**: *Aktywizm sędziowski a transformacja ustrojowa lat dziewięćdziesiątych XX wieku w Polsce*.

W sesji (II) **Sfera publiczna a wartości** (moderator: prof. PWR dr hab. Marek Sikora) referaty wygłosili: **prof. dr hab. Tadeusz Buksiński (UAM)**: *Od etyki solidarności do etycznego egoizmu*; **prof. UAM dr hab. Krzysztof Brzechczyn**: *O utraconym skarbie. Ideowe dziedzictwo rewolucji Solidarności w okresie transformacji ustrojowej*; **dr hab. Joanna Mysona-Byrska (UJPII)**: *Wpływ wartości świata konsumpcji na sferę publiczną*; **dr Maciej Musiał (UAM)**: *Solidarność i intymność. Ludzie i przedmioty*.

W sesja plenarnej (III) poświęconej **źródłom zaangażowania aksjologicznego** (moderator: dr hab. Marcin T. Zdrenka) referaty wygłosili: **prof. UŁ dr hab. Andrzej M. Kaniowski**: *Warunki aktywizacji kapitału społecznego – aktualność diagnoz Ortegi y Gasseta*; **dr Piotr Domeracki (UMK)**: *Negaaksjologie sfery publicznej. Społeczna anomia, apatia i atomia, czyli w kręgu mono(seo)kracji*; **dr Edyta Pietrzak (AHE)**: *Dyskusja nad ideą globalnego społeczeństwa obywatelskiego*.

W sesji (IV) **Wartość solidarności** (moderator: dr Jacek Kołtan) referaty wygłosili: **Robert Kubaś (Senat RP)**: *Dwa do przodu, krok do tyłu – blaski i cienie projektu Archiwa Przełomu 1989–1991 z punktu widzenia realizatora*; **mgr Marta Turkot (UW)**: *Rola religii w kształtowaniu życia publicznego – dziedzictwo polskiej „Solidarności” a doświadczenie społeczeństw zachodnich*; **dr Krzysztof Gajda (UAM)**: *Bard – współczesne rozumienie terminu*. Pierwszym dzień obrad zakończył się panelem dyskusyjnym na temat: *Czy jesteśmy skazani na demokrację bez partycypacji?*

W drugim dniu sympozjum odbyły się dwie sesje plenarne. W pierwszej z nich (V) poświęconej **instytucjonalizacji życia publicznego** (moderator: dr Lidia Godek) wygłoszono dwa referaty: **prof. dr hab. Małgorzata Kowalska (UP)**: *Urynkowanie i biurokratyzacja przeciwko demokracji – o założeniach i konsekwencjach ostatnich reform nauki i szkolnictwa wyższego*; **prof. dr hab. Jan P. Hudzik (UMCS)**: *Uniwersytet i problem krytycznego intelektualnego obywatelstwa*.

W sesji drugiej (VI) poświęconej **mechanizmom kształtowania sfery publicznej** (moderator: dr Monika Małek) referaty wygłosili: **prof. UAM dr hab. Krzysztof Podemski**: *Dyskurs publiczny III RP w badaniach socjologów i językoznawców*; **mgr Monika Mazur-Bubak (UJ)**: *Ustanawianie wroga jako czynnik kształtujący tożsamość narodową*; **dr hab. Krzysztof Przybyszewski (UAM)**, *Problem kultury obywatelskiej w kontekście apatii politycznej obywateli w państwie demokratycznym. Propozycje jej przezwyciężenia*; **dr Mariusz Szynkiewicz (UAM)**: *O koncepcji smogu informacyjnego. Perspektywa etyki*.

Sympozjum zakończył panel dyskusyjny poświęcony *Antypolityce*, w którym udział wzięli prof. David Ost, prof. Tadeusz Buksiński oraz Sergiusz Kowalski. Kontekstem merytorycznym dyskusji toczonej w ramach panelu były tezy książki Davida Osta *Solidarność a polityka antypolityki* (tłum. Sergiusz Kowalski, Europejskie Centrum Solidarności, Gdańsk 2014).

Po zakończeniu obrad uczestnicy zwiedzili bibliotekę zbiorów literatury maońskiej, która mieści się w Pałacu w Ciężeniu.